

หอจดหมายเหตุและพิพิธภัณฑ์มหาวิทยาลัยมหิดล
MAHIDOL UNIVERSITY ARCHIVES AND MUSEUMS

“ฟ้า รุ่ง ดิน ชาติ”

ที่มาและวัตถุประสงค์ของการก่อตั้ง

จากประวัติอันยาวนานกว่า ๑๒๓ ปี ทำให้มหาวิทยาลัยมหิดลเต็มเปี่ยมไปด้วยเกียรติประวัติและความทรงจำอันทรงคุณค่า ซึ่งปรากฏในรูปของเอกสาร ภาพถ่าย โสตทัศนวัสดุ และสิ่งของจากการปฏิบัติงาน ด้วยเล็งเห็นถึงความสำคัญดังกล่าว มหาวิทยาลัยจึงจัดตั้ง “หอจดหมายเหตุและพิพิธภัณฑ์มหาวิทยาลัยมหิดล” ขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้พระราชประวัติและพระราชกรณียกิจของสมเด็จพระบรมราชชนก และเป็นแหล่งเรียนรู้ประวัติพัฒนาการของมหาวิทยาลัยมหิดลตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน รวมทั้งเป็นแหล่งอ้างอิงและศึกษาค้นคว้าด้านแผนที่ แผนผังอาคาร และพัฒนาการด้านกายภาพของมหาวิทยาลัย

True success is not in the learning,
but in its application to the benefit of mankind.

แนวคิดหลักในการออกแบบ

การจัดแสดงทั้ง ๓ ห้อง คือ หอพระราชประวัติสมเด็จพระบรมราชชนก หอเกียรติยศแห่งมหาวิทยาลัยมหิดล และห้องจดหมายเหตุแผนที่และผังแม่บท มีแนวคิดหลักในการออกแบบร่วมกัน คือ “ฟ้า - รุ่ง - ดิน - ธาตุ” เพื่อสื่อความหมายของห้องต่างๆ และสร้างความต่อเนื่องของเรื่องราว โดยหอพระราชประวัติสมเด็จพระบรมราชชนกใช้แนวคิดเรื่อง “ฟ้า” สื่อถึง “สมเด็จพระเจ้าฟ้ามหิดลอดุลเดช” หอเกียรติยศแห่งมหาวิทยาลัยมหิดลใช้แนวคิดเรื่อง “รุ่ง” ซึ่งมี ๗ สี สื่อถึงวัฒนธรรมองค์การที่ประกอบด้วย ๗ ตัวอักษร (M-A-H-I-D-O-L) และ “ดิน” สื่อถึงเกียรติประวัติของสถาบันที่สั่งสมมา และเป็นแหล่งกำเนิดพืชพันธุ์ซึ่งก็คือคนรุ่นใหม่ และห้องจดหมายเหตุแผนที่และผังแม่บทใช้แนวคิดเรื่อง “ธาตุ” สื่อถึงองค์ประกอบหลักที่จะทำให้ดินอุดมสมบูรณ์ ซึ่งก็คือหลักฐานของความเป็นมาในการเกิดขึ้นทางกายภาพ

แผนที่
มหาวิทยาลัยมหิดล
ศาลาया

หอพระราชประวัติสมเด็จพระบรมราชชนก

แบ่งเนื้อหาการจัดแสดงออกเป็น ๗ พื้นที่

๑ | ปัญญาของแผ่นดิน

ส่วนเปิดของนิทรรศการ แสดงให้เห็นถึงการเป็นต้นแบบปัญญาของแผ่นดินของสมเด็จพระบรมราชชนก โดยสะท้อนจากพระราชดำรัสของพระองค์ รวมทั้งพระราชกรณียกิจที่มุ่งประโยชน์ส่วนรวมและมนุษยชาติ

๒ | เจ้าฟ้าของแผ่นดิน

แสดงพระราชประวัติของสมเด็จพระบรมราชชนกโดยสังเขป ตั้งแต่ประสูติจนถึงสิ้นพระชนม์ รวมทั้งแสดงบริบททางสังคมไทยและสังคมโลกในช่วง พ.ศ. ๒๔๓๕ - ๒๔๗๒ ทั้งการรับความเจริญจากตะวันตกยุคล่าอาณานิคมและแนวคิดมนุษยนิยม ซึ่งส่งผลต่อ “ตัวตน” ของพระองค์

๓ | เจ้าฟ้านักเดินทาง

แสดงการเสด็จฯ ไปยังสถานที่ต่างๆ ทั้งในประเทศและต่างประเทศของสมเด็จพระบรมราชชนก ทำให้ทอดพระเนตรเห็นสภาพบ้านเมืองและความเป็นอยู่ของผู้คน และทรงถ่ายทอดพระประสพการณ์ของพระองค์ผ่านงานศิลปะ รวมทั้งพระราชโอรสชาติที่พระราชทานแก่นักเรียนไทย

๔ | ประทีปแห่งปัญญา

แสดงพระราชกรณียกิจของสมเด็จพระบรมราชชนกด้านการศึกษาที่ทรงมุ่งมั่นในการสร้างคน ทรงสนับสนุนด้านการเรียนการสอนและพระราชทานทุนการศึกษา

๕ | รักษคนไข้ด้วยความรัก

แสดงความมุ่งมั่นและทุ่มเทของสมเด็จพระบรมราชชนกในการศึกษา และการทำงานด้านการแพทย์และสาธารณสุข รวมทั้งการรักษาคนไข้แบบเอาใจเขามาใส่ใจเรา มุ่งเน้นการรักษาด้านจิตใจควบคู่ไปกับร่างกาย อีกทั้งการที่มีได้ถือพระองค์ว่าเป็นเจ้า และมีได้ทรงรังเกียจคนไข้ ทำให้ทรงเป็นที่รักของประชาชน ซึ่งเรียกพระองค์ว่า “หมอเจ้าฟ้า”

๖ | ก้นกัยมหิดล

แสดงผลจากพระราชกรณียกิจของสมเด็จพระบรมราชชนกที่ทรงสร้างความเจริญก้าวหน้าให้แก่สังคมไทยในด้านต่างๆ เช่น การแพทย์และสาธารณสุข การศึกษา และวิทยาการต่างๆ

๗ | หยั่งรากในแผ่นดิน

แสดงการสืบสานพระราชปณิธานด้านต่างๆ ที่สมเด็จพระบรมราชชนกทรงริเริ่มไว้

หอเกียรติยศแห่งมหาวิทยาลัยมหิดล

แบ่งเนื้อหาการจัดแสดงออกเป็น ๓ พื้นที่

๑ “มหิดลวันนี้”

แสดงภาพปัจจุบันของมหาวิทยาลัยที่เป็นเลิศทั้งการเรียนการสอน การวิจัย และการบริการ รวมทั้งคุณภาพชีวิตของนักศึกษา คณาจารย์ และบุคลากรทุกส่วนงาน

๒ เมื่อแรกสถาปนาในชื่อ “มหาวิทยาลัยแพทยศาสตร์”

แสดงประวัติความเป็นมาและพัฒนาการในยุคแรกของมหาวิทยาลัย นับตั้งแต่การก่อตั้งมหาวิทยาลัยแพทยศาสตร์ การขยายขอบเขตการเรียนการสอนชีวิตนักศึกษาและการเรียนการสอนในช่วงสงครามโลกครั้งที่ ๒ รวมทั้งจุดตั้งต้นของมหาวิทยาลัยที่สืบเนื่องมาจากการก่อตั้งโรงพยาบาลศิริราช

๓ “มหิดล” มุ่งสู่ความเป็นเลิศ

แสดงพัฒนาการของมหาวิทยาลัยตั้งแต่การพระราชทานนาม “มหิดล” เป็นชื่อมหาวิทยาลัยใน พ.ศ. ๒๕๑๒ การจัดหาที่ดินและสร้างเขตพื้นที่ศาลายาและบทบาททางการเมืองของนักศึกษามหาวิทยาลัยมหิดลในช่วงเหตุการณ์ ๑๔ ต.ค. ๒๕๑๖ และ ๖ ต.ค. ๒๕๑๙ รวมถึงการพัฒนาด้านวิชาการเพื่อมุ่งไปสู่ความเป็นเลิศในฐานะ “ปัญญาของแผ่นดิน” พร้อมทั้งแสดงชีวิตในรั้วมหาวิทยาลัยในยุคปัจจุบัน และวิสัยทัศน์ในอนาคตของมหาวิทยาลัย

ห้องจดหมายเหตุแผนที่และผังแม่บท

แบ่งเนื้อหาการจัดแสดงออกเป็น ๕ พื้นที่

๑ พัฒนาการที่ไม่หยุดนิ่ง

แสดงภาพรวมของการขยายตัวทางกายภาพที่ไม่หยุดนิ่งของมหาวิทยาลัยมหิดลเขตพื้นที่ต่างๆ

๒ สองวิทยาเขตรุ่นบุกเบิกมหิดล

แสดงประวัติพัฒนาการทางกายภาพของมหาวิทยาลัยมหิดล ๒ เขตพื้นที่ ได้แก่ บางกอกน้อย และพญาไท ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน

๓ มหาวิทยาลัยมหิดล ศาลายา: ศูนย์รวมประชาคมมหิดล

แสดงประวัติพัฒนาการทางกายภาพของมหาวิทยาลัยมหิดล ศาลายา ซึ่งเป็นศูนย์กลางของสถาบันและเป็นศูนย์รวมของชาวมหิดลตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบัน

๔ มุ่งขยายการศึกษาสู่ภูมิภาค

แสดงประวัติพัฒนาการทางกายภาพของวิทยาเขตในส่วนภูมิภาค ๓ แห่ง ได้แก่ วิทยาเขตกาญจนบุรี วิทยาเขตนครสวรรค์ และวิทยาเขตอำนาจเจริญ

๕ ความสัมพันธ์ของวิทยาเขตต่างๆ กับสภาพแวดล้อมและชุมชนโดยรอบ

แสดงความสัมพันธ์ทางกายภาพระหว่างมหาวิทยาลัยมหิดลเขตพื้นที่ต่างๆ กับชุมชนโดยรอบ ทั้งการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคม และผลกระทบต่อด้านกายภาพ

เอกสารนำชม

หอพระราชประวัติสมเด็จพระบรมราชชนก

หอเกียรติยศแห่งมหาวิทยาลัยมหิดล

ห้องจดหมายเหตุแผนที่และผังแม่บท

หอจดหมายเหตุและพิพิธภัณฑ์ มหาวิทยาลัยมหิดล
ชั้น ๓ ศูนย์การเรียนรู้มหิดล ถนนพุทธมณฑลสาย ๔
ตำบลศาลายา อำเภอพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม ๗๓๑๗๐

โทรศัพท์: ๐-๒๘๐๐-๒๖๘๐-๙ ต่อ ๕๓๕๖-๗

โทรสาร: ๐-๒๕๕๑-๙๕๘๐

อีเมล: muarms@mahidol.ac.th